

Handläggare
Monika Gerdhem
Telefon: 08-508 28 897

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2020-08-25 p. 7

Motion om att göra det lättare att återvinna – öka öppethållandet på återvinningscentralerna

Motion från Emilia Bjuggren (S) Ulf Walther (S)

Förvaltningens förslag till beslut

Besvara remissen enligt detta tjänsteutlåtande.

Anna Hadenius
Förvaltningschef

Monika Gerdhem
Avdelningschef

Bakgrund

Emilia Bjuggren (S) och Ulf Walther (S) har den 2 mars 2020 lämnat in ”Motion om att göra det lättare att återvinna – öka öppethållandet på återvinningscentralerna motion”, se bilaga, med hemställan om

1. att Kommunfullmäktige beslutar ge miljö- och hälsoskyddsnämnden, kommunstyrelsen samt Stockholm Vatten och Avfall, tillsammans med övriga berörda nämnder och styrelser, i uppdrag att utarbeta en strategi med konkreta insatser för att betydligt öka återvinningsgraden i Stockholms stad.
2. att kommunfullmäktige beslutar ge Stockholm Vatten och Avfall i uppdrag i ett särskilt ägardirektiv att förbättra öppethållandet vid stadens återvinningscentraler.
3. att miljö- och hälsoskyddsnämnden ges i uppdrag att samla branschen och andra relevanta aktörer för att förbättra situationen och tillgängligheten för stockholmarna vid återvinningsstationerna.

[Nivå 1]
[Nivå 2]

[Besöksadress]
[Postadress]
[Postnr] [Ort]
Telefon [Telefon]
Växel [Växel]
Fax [Fax]
e-postadress
[hemsida]

Kommunstyrelsen i Stockholms stad har skickat motionen på remiss till miljö- och hälsoskyddsnämnden med önskemål om svar senast den 7 september 2020.

Ärendet

Motionärerna har anfört i huvudsak följande. År 2018 slängde de svenska hushållen ca fem miljoner ton avfall. En alltför liten del av detta avfall tas tillvara på ett sätt som minskar vårt ekologiska avtryck. Arbetet att öka insamlingsgraden måste därför intensifieras och det är glädjande att ambitionerna för exempelvis insamling av matavfall nyligen skärpts av ett nästan enigt kommunfullmäktige. Samtidigt finns mycket kvar att göra. I arbetet att begränsa avfallet grundas såväl Sveriges som EU:s lagstiftning på principen om avfallstrappan (även kallad avfallshierarki) och dess olika steg. Dessa är

1. Minimera/förebygga avfall
2. Återanvända
3. Materialåtervinna
4. Energiåtervinna
5. Deponera

Inte minst steg tre, fyra och fem är centrala uppgifter för Stockholms stad. Genom stadens återvinningscentraler ges stockholmarna möjlighet att minska sitt negativa miljöavtryck. Det är en viktig verksamhet som såväl stadens medarbetare som invånare återkommande bidrar till.

Samtidigt går det inte att bortse från att en alltför stor del hamnar i avfallshierarkins lägre steg. Om mer avfall materialåtervanns skulle inte minst vår klimatpåverkan minskas. I Stockholms stad samlades det år 2018 in 102 kg grovavfall per invånare. Motsvarande siffra för landets alla kommuner är 202 kg grovavfall per person. Det kan naturligtvis finnas flera bakomliggande faktorer som konsumtions- och produktionsmönster som skiljer kommuner åt men det är också så att Avfall Sverige justerar siffrorna med hänsyn till strukturella skillnader. Det är alltså uppenbart att det finns en läxa att göra och att Stockholm behöver bli mycket bättre.

Återvinning, återanvändning och en övergång till cirkulär ekonomi behöver därför fortsatt prioriteras högre och miljö- och hälsoskyddsnämnden behöver tillsammans med kommunstyrelsen ta ett ökat ansvar för att leda det arbetet.

Idag upplever många stockholmare att återvinningsstationer är nedskräpade, otrygga och otillgängliga. Även om återvinningsstationerna inte drivs av staden utan av företag inom återvinningsbranschen måste staden driva på för att möjligheter för återvinnning ökar. Nationellt ses regelverket över för återvinningsstationerna och mycket talar för att kraven kommer att skärpas för att möjliggöra insamling i anslutning till hemmet. Avsaknaden av helt tydliga nationella direktiv får dock inte innebära att staden är passiv i frågan om att öka återvinningsgraden i staden. Miljö- och hälsoskyddsnämnden behöver därför samla branschen och andra relevanta aktörer för att förbättra situationen och tillgängligheten för stockholmarna.

Stockholms stad behöver utarbeta en strategi för att öka återvinningsgraden i kommunen. En första åtgärd är dock uppenbar och bör direkt initieras. Att återvinna ska vara lätt för alla stockholmare. Idag begränsas tillgängligheten till återvinningscentralerna genom starkt begränsade öppettider. Den stockholmare som vill återvinna på väg till jobbet kommer att mötas av stängt-skyltar fram till klockan 10:00. Det är inte uttryck för en modern stad med höga ambitioner för klimat- och miljöarbetet. I en sådan stad går det att återvinna även klockan 08:00 på morgonen. I det socialdemokratiska budgetförslaget föreslog vi därför att öppettiderna på vardagar skulle vara minst klockan 07-21 på vardagar. Detta bör snarast bli verklighet.

Strategin bör även i övrigt innehålla konkreta förslag som underlättar återvinning och återbruk. Sådana exempel kan vara att initiera ökad mobil uppsamling, ökade informationsinsatser, fler återbruksverksamheter samt dialog med näringsidkare i syfte att minska mängden onödiga förpackningar.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av hälsoskyddsavdelningen på miljöförvaltningen i samråd med plan och miljöavdelningen.

Förvaltningens synpunkter

Miljöförvaltningen ställer sig generellt positiv till att staden vidtar möjliga åtgärder för att underlätta återanvändning och återvinning.

Miljöprogrammet

Frågan om att öka återanvändning och återvinning har adresserats och utretts inom ramen för arbetet med framtagande av stadens miljöprogram 2020-2023, som har fastställts av

kommunfullmäktige. Under det fjärde målet ”*Ett resurssmart Stockholm*” adresseras de frågor som lyfts i motionen.

Målet om ett resurssmart Stockholm omfattar tre etappmål för programperioden

- *Minskad resursanvändning och klokare konsumtion*
- *Ökad recirkulation av materiella resurser inom staden*
- *En ökad resurseffektivitet i samband med byggprocessen*

Miljöförvaltningen har varit delaktig i framtagandet av miljöprogrammet och tycker att de åtgärder som avses åstadkommas inom ramen för stadens arbete enligt programmet är bra. Inom ramen för miljöprogrammet ligger även att arbeta för att möjliggöra en ökad återanvändnings- och återvinningsgrad för medborgarna. Miljöförvaltningen tycker att det är angeläget att nu följa de intentioner som anges i miljöprogrammet. Om så sker kan stora förbättringar göras när det gäller såväl återanvändning som återvinning.

Finansiering av avfallshantering i staden

När det gäller den avfallshantering som Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA) ansvarar för så finansieras den av avfallstaxan. Det är alltså i dagsläget avfallstaxan som avgör vilka ekonomiska medel SVOA har för att samla in och omhänderta hushållens avfall. Miljöförvaltningen har i sin tillsyn sett att SVOA arbetar aktivt för att öka servicen och hitta nya lösningar för att möta Stockholmarens behov och öka återvinningen såväl som återbruket. Miljöförvaltningen ser det förstås som positivt om ytterligare resurser kan läggas på detta arbete.

Öppettider på Återvinningscentraler

Återvinningscentralerna (ÅVC) har i sitt verksamhetstillstånd bullervillkor som anger att det innan kl. 07:00 inte får låta mer än 40 dBA vid bostad. Innan öppning behöver, enligt vad förvaltningen erfar, en ÅVC iordningställas och ofta behöver bullrande arbetsmoment utföras så som rangering av containrar. En förutsättning för tidigt öppethållande är att SVOA anser att de klarar sina bullervillkor för anläggningarna. Detta är därför något som behöver utredas närmare om öppettiderna ska utökas.

Övrigt värt att notera

I EU-kommissionens förslag till handlingsplan för en cirkulär ekonomi föreslås ett förbud mot att destruera osålda varor. Frankrike har redan beslutat om ett sådant förbud, som träder i kraft

2022. Nu ser Tyskland ut att följa i deras spår. Ett förbud mot att förstöra överblivna varor har lagts fram av den tyska regeringen som ett av flera förslag för att sätta press på de inhemska företagen att producera och agera mer cirkulärt. En sådan åtgärd måste beslutas på statlig nivå, men kan förstås drivas av staden.

Slut

Bilaga

Motion om att göra det lättare att återvinna – öka öppethållandet på återvinningscentralerna